

ARTA

PENTRU COPII ȘI PĂRINȚI

Cele mai faimoase picturi și sculpturi din lume

.....

HEATHER ALEXANDER
ILUSTRĂȚII DE MEREDITH HAMILTON

TRADUCERE DE SMARANDA POPOVICI

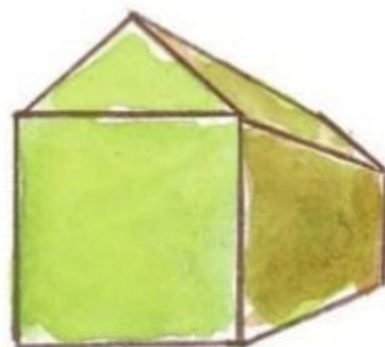
NICULESCU kids

Cuprins

<i>Să vorbim despre artă.</i>	8
<i>La începuturi...</i>	10
<i>Egiptul antic</i>	11
<i>Arta greacă și romană</i>	12
<i>Arta medievală</i>	13
<i>Arta antică din întreaga lume.</i>	14
Frații Limbourg	16
Jan Van Eyck	18
Sandro Botticelli	20
Leonardo da Vinci	22
Albrecht Dürer	24
Michelangelo	26
Pieter Bruegel cel Bătrân	28
Diego Velázquez	30
Rembrandt Van Rijn	32
Jan Vermeer.	34
<i>Să vorbim despre culoare</i>	36
Francisco de Goya	38
Katsushika Hokusai	40
Édouard Manet.	42
Winslow Homer	44
Claude Monet	46
Edgar Degas	48
Paul Cézanne	50
Pierre-Auguste Renoir	52
Mary Cassatt	54

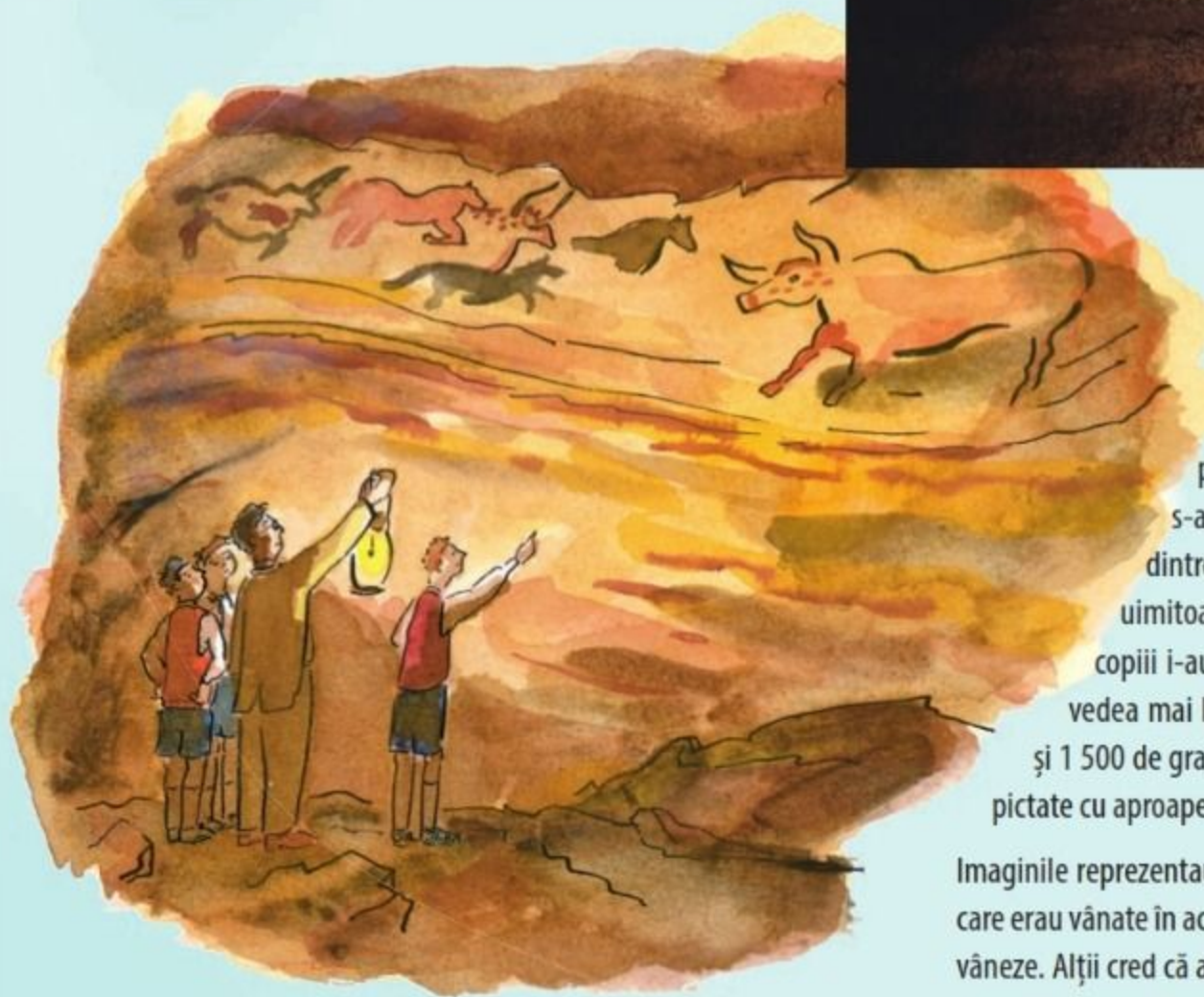
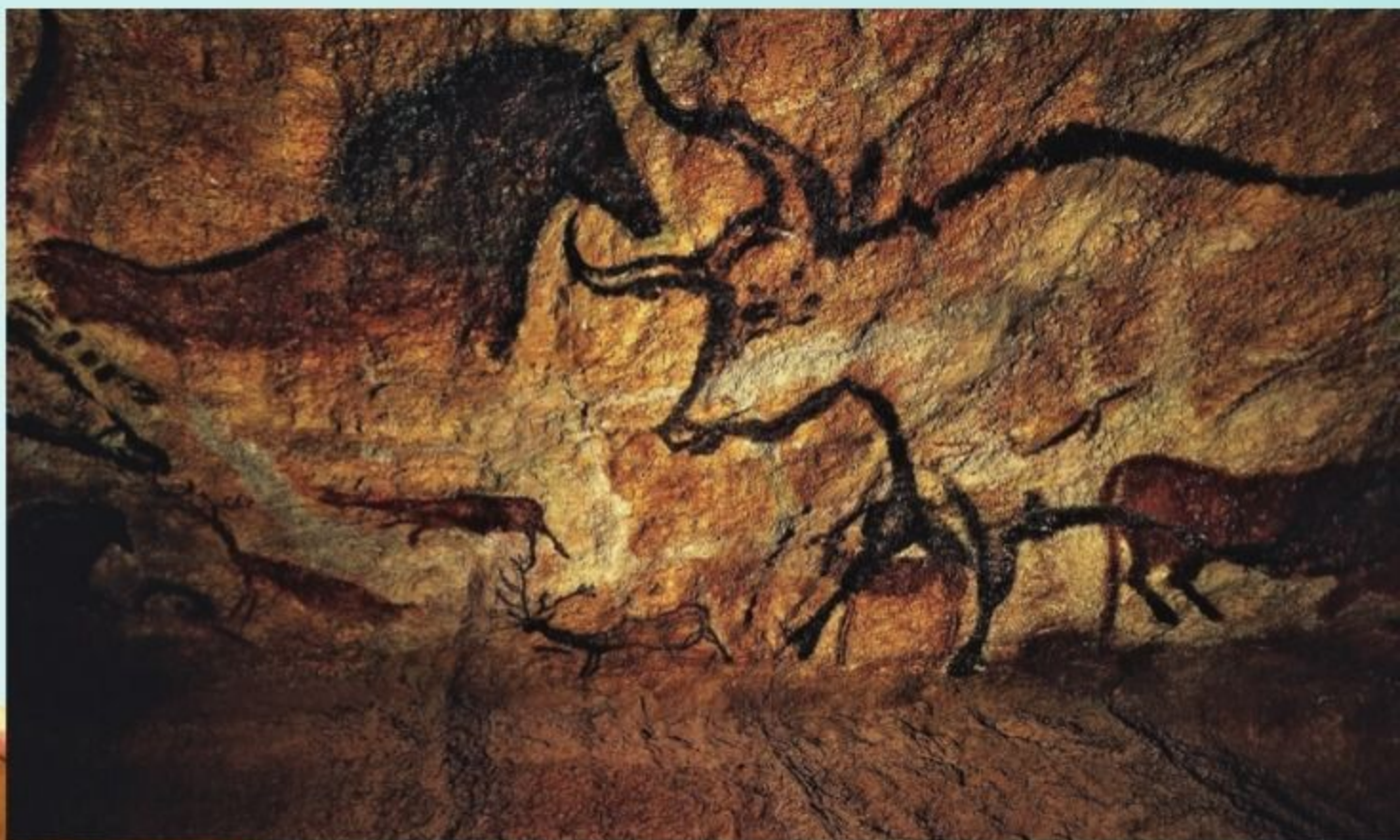

<i>Când platul nu e plat?</i>	56
Auguste Rodin	58
Henri Rousseau	60
Paul Gauguin	62
Vincent Van Gogh	64
Georges Seurat	66
Gustav Klimt	68
Edvard Munch	70
Henri de Toulouse-Lautrec	72
<i>Unde poți vedea arta?</i>	74
Henri Matisse	76
Paul Klee	78
Franz Marc	80
Pablo Picasso	82
Salvador Dalí	84
Jackson Pollock	86
Jacob Lawrence	88
Andy Warhol	90
<i>Ce se întâmplă cu arta acum?</i>	92
<i>Index</i>	94
<i>Arta de-a lungul timpului</i>	96

LA ÎNCEPUTURI...

Nimeni nu știe când au început oamenii să picteze. Cele mai vechi desene au fost găsite pe pereții din adâncurile peșterilor și datează încă din 30 000 î.H. În acea perioadă, oamenii vânau și își strângeau hrana. Ei se mutau dintr-un loc în altul urmărind animalele și își confecționau unelte din piatră, os sau lemn. Nu se folosea niciun metal, așa că această perioadă se numește Epoca de Piatră.

Picturile rupestre din Lascaux

(CCA 18 000 î.H., LASCAUX, FRANȚA)

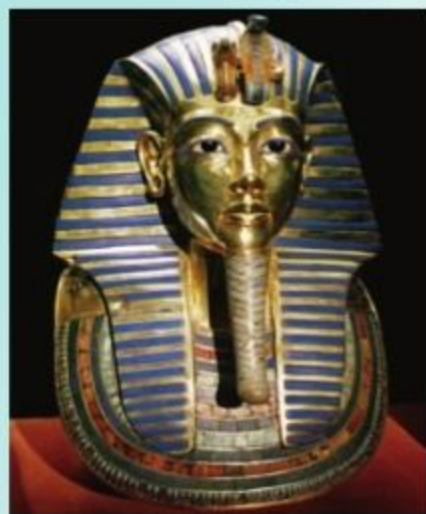
În 1940, patru băieți din Lascaux (Franța) au ieșit să își plimbe câțelul. Zona era plină de peșteri de calcar. Câțelul a zbughit-o și a dispărut într-o gaură, iar băieții s-au târât înăuntru după el. Astfel s-au trezit într-un mare spațiu subteran. Unul dintre băieți a aprins un chibrit și, în lumina pâlpâitoare, li s-a arătat o priveliște uimitoare. Pereții și tavanul erau acoperiți de picturi primitive cu animale! A doua zi, copiii i-au povestit profesorului lor ce au descoperit și s-au întors cu o lampă pentru a vedea mai bine desenele din peșteră. În interiorul lor existau mai mult de 600 de picturi și 1 500 de gravuri. Istoricii de artă care le-au văzut și-au dat seama că aceste imagini au fost pictate cu aproape 2 000 de ani în urmă.

Imaginile reprezentau, în cea mai mare parte, animale în mișcare – bizoni, tauri, căprioare și cai – care erau vâdate în această zonă a Franței. Unii cred că arta a fost creată pentru a-i ajuta pe oameni să vâneze. Alții cred că au fost făcute pentru a spune povestea vânării animalelor. Iar alții cred că aveau doar rol de decor. Tu ce părere ai?

Timp de 15 ani, turiștii s-au îngrămădit să vadă picturile din peșteri sub lumina modernă, dar apoi a fost necesară închiderea peșterilor pentru public. Cu toate că picturile au rezistat multe mii de ani în întuneric, ele au început să se deterioreze îngrozitor în doar câțiva ani din cauza expunerii la lumină, dar și din cauza poluării produse de oameni și a poluării aerului.

EGIPTUL ANTIC

În Egiptul antic, din circa 3300 î.H. până în circa 330 î.H., arta avea puterea de a te transporta de la viață la moarte și înapoi. Egiptenii antici credeau în

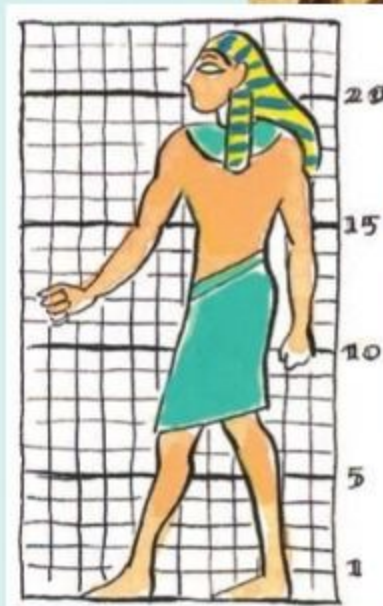

viața veșnică de după moarte. În vederea călătoriei către această lume nouă, un trup neînsuflețit era uscat și înfășurat în straturi de pânză pentru a fi transformat într-o mumie. Mumia era apoi așezată într-un sicriu decorat. Artiștii pictau portrete pe capacele de lemn ale sicriului. **Picturile murale**, care sunt desene realizate pe un perete sau pe tavan, acopereau catacombele mortuare

ale conducătorilor bogați și puternici din Egipt, numiți faraoni.

Stai drept

Artiștii egipteni erau mari fani ai regulilor. Toate persoanele pe care le deseneau erau rigide. Adesea, aceste reprezentări umane erau o combinație între un corp orientat înainte și o față văzută din lateral sau din **profil**. Artiștii foloseau un sistem strict, asemănător unei grile – cam ca o foaie milimetrică –, pentru a fi siguri că pictează trupurile respectând **proporția** corectă. Când vorbim despre proporții, dimensiunea unui obiect are sens dacă se raportează la dimensiunea altuia, deci un picior este mai mare decât un nas, un bărbat este mai mare decât un bebeluș, iar un copac

este mai mare decât un măr. Artiștii s-au mai asigurat și că totul era **simetric**, adică o parte arăta exact la fel ca cealaltă.

Super-mare

Egiptenilor le plăcea să sculpteze statui enorme. Marele Sfinx din Giseh, care este înalt de aproximativ 20 de metri și lung de 57 de metri, este una dintre cele mai mari statui sculptate vreodată dintr-o singură bucată de piatră.

Scrierea cu imagini

Scrierea cu imagini folosită de egiptenii antici este cunoscută sub numele de **scriere hieroglifică**, care înseamnă „inscripție sacră”. Există mai mult de 1000 de hieroglife, sau simboluri, ce pot reprezenta idei sau sunete. Hieroglifele au fost un mister

total până în 1799, când a fost descoperită *Piatra din Rosetta* (o stelă egipteană). Această bucată de piatră găsită în Egipt conținea un text scris în trei limbi antice: cu hieroglife, cu litere grecești și cu o altă formă de scriere egipteană. Datorită celor trei limbi, cercetătorii au reușit să descifreze codul hieroglifelor.

Îți poți scrie numele folosind hieroglifele?

Oamenii cred că ochii ei te urmăresc
indiferent de locul în care stai.

Leonardo a pictat-o pe Mona Lisa
într-o postură naturală. Măinile ei,
în mod special, par relaxate.

Mona Lisa

(1503—1506, ULEI PE LEMN, MUZEUL LUVRU DIN PARIS, FRANȚA)

Mona Lisa este cel mai faimos tablou din lume, iar zâmbetul ei este cel mai cunoscut zâmbet din lume. Cine a fost? Numele ei complet era Madonna Lisa di Antonio Maria Gherardini. Era soția unui bărbat bogat din Florența, care l-a angajat pe Leonardo să-i picteze portretul. Leonardo a avut nevoie de aproximativ 4 ani pentru a termina tabloul, care în realitate este destul de mic.

Tabloul este atât de cunoscut, încât în 1911 a fost furat direct de pe pereții muzeului Luvru. După multe căutări, *Mona Lisa* a fost găsită în Italia (doi ani mai târziu), iar hoțul a fost arestat.

Leonardo nu contura oamenii pe care îi picta. Studiul făcut de el asupra naturii l-a făcut să-și dea seama că oamenii și animalele nu au contur. De aceea, folosea o tehnică numită **sfumato**, termen care în italiană înseamnă „învăluit în fum”. În *sfumato* nu există linii dure, iar culoarea este estompată fin, aproape ca un văl de ceață. Observă cum peisajul din fundal pare să dispară în negură. Și cum buzele ei parcă se integrează în piele.

Ce semnificație are zâmbetul ei misterios? Are vreun secret? Este fericită? Sau tristă? Tu ce crezi?

Numele tabloului vine de la „Mona”, prescurtarea cuvântului *Madonna*, care înseamnă „doamna mea” în italiană.

Aceasta a fost nevoită să stea nemișcată ore întregi, zi după zi. Leonardo aducea clovni și muzicanți ca să o distreze.

Vincent Van Gogh

1853–1890

În zilele noastre, picturile lui Vincent Van Gogh se vând cu milioane de dolari, dar pe când trăia era un artist extrem de sărac ce a vândut o singură pictură! Van Gogh s-a născut în Țările de Jos, iar tatăl său era preot. Artistul lua note mici la școală, de aceea a abandonat-o la 14 ani. A încercat multe meserii – profesor, predicator, librar – și la niciuna nu a fost bun. La 27 de ani, a decis să devină pictor. A fost autodidact și a învățat copiind lucrările artiștilor celebri, precum Rembrandt. Picturile timpurii ale lui Van Gogh erau foarte întunecate și triste. Nimănui nu îi plăceau și nimeni nu le cumpăra.

Spre Paris

Van Gogh s-a mutat la Paris, iar culorile pe care le folosea au devenit mai luminoase. Îi plăcea să folosească vopseaua direct din tub, deci culoarea era puternică. Avea stări de spirit intense – uneori era foarte fericit, alteori era foarte trist – și folosea culoarea pentru a-și exprima sentimentele. El a fost influențat de xilogravura japoneză. Îi plăceau modelul simplu, zonele plate de culoare și absența umbrelor. Toate acestea pot fi observate în lucrările lui. Deseori, făcea o pictură pe zi. A realizat aproape 2 000 de picturi în zece ani, dar, cu toate acestea, a vândut doar una în timpul vieții.

Deseori, Van Gogh lucra zi și noapte fără să se oprească. Pentru a vedea noaptea, își punea lumânări aprinse pe borurile pălăriei sale de paie!

Un pic de soare

Artistul s-a mutat din Paris în sudul Franței ca să picteze. Simțea că se va simți inspirat de culorile luminoase și razele de soare de acolo. A închiriat o casă și și-a invitat prietenul, Paul Gauguin, să i se alăture. Cei doi nu trăiau în armonie și se certau tot timpul. După două luni, Gauguin a plecat. De-a lungul vieții, Van Gogh a suferit de boli psihice și depresie – adică era foarte, foarte trist. A trebuit să fie tratat într-un ospiciu. La 37 de ani s-a sinucis, împușcându-se. După moartea lui, fratele său Theo, care era custode de artă și prietenul cel mai bun al artistului, a organizat expoziții și, în sfârșit, a vândut arta lui Van Gogh.

Este un...

Van Gogh este numit din când în când pictor post-impressionist, dar stilul său nu a aparținut niciunui curent. În principiu, a încercat să exprime emoții prin lucrările sale.

Noapte înstelată

(1889, ULEI PE PÂNZĂ, MUZEUL DE ARTĂ MODERNĂ – MOMA – DIN NEW YORK)

Van Gogh a pictat *Noapte înstelată* când era internat în ospiciu și mulți spun că este cea mai bună lucrare a sa. Cerul nocturn dramatic, plin de forme ca niște vârtejuri, înfățișează mintea sa tulburată.

Van Gogh nu picta afară. Scena reprezintă parțial priveliștea pe care o vedea de la fereastra ospiciului și parțial ceea ce își imagina. Van Gogh nu a spus nicodată nimănui ce înseamnă acest tablou.

Tu ai cumva vreo idee?

Chiparoșii și turla bisericii care se răsucesc conectează pământul cu cerul.

Tușele de pensulă învârtite îi dau picturii senzația de mișcare. Straturile groase de vopsea, numite **impasto**, arată cât de repede lucra Van Gogh.

Toate cele 11 stele care licăresc sunt poziționate corect pe cer!

Cerul imens face ca satul să pară micuț. Liniile și unghiurile caselor contrastează cu liniile curbate de pe cer.

Povestea cu urechea

Este greu de spus care dintre multele povești despre urechea lui Van Gogh e adevărată, din moment ce doar Paul Gauguin și Van Gogh se aflau acolo în acea seară. O poveste spune că Van Gogh și Gauguin avuseseră o ceartă cruntă într-o cafenea. Van Gogh l-a urmărit pe Gauguin pe o alee și a scos o lamă de ras. Gauguin l-a provocat și Van Gogh a bătut în retragere, dar când a ajuns acasă, a folosit lama ca să-și taie lobul urechii stângi. A împachetat lobul într-o batistă și i l-a dat prietenei sale, Rachel, căreia i-a zis: „Păzește cu grijă acest obiect”. Când a văzut lobul, femeia a leșinat. Van Gogh s-a întors acasă și aproape a sângerat până la moarte zăcând în patul său. Altă poveste spune că cei doi artiști se certaseră acasă; Gauguin a plecat furtunos, iar Van Gogh și-a tăiat lobul urechii și a lăsat pachetul la Rachel. În altă poveste, Gauguin i-a spus lui Van Gogh, în fața cafenelei, că urma să părăsească Arles, iar Van Gogh s-a infuriat atât de tare încât a aruncat un pahar de vin înspre Gauguin. Gauguin și-a scos sabia și, ori intenționat, ori accidental pentru că era întuneric, i-a tăiat urechea lui Van Gogh. În orice caz, Van Gogh și-a revenit și apoi a pictat faimosul *Autoportret cu urechea bandajată*.

Ce se întâmplă cu ar

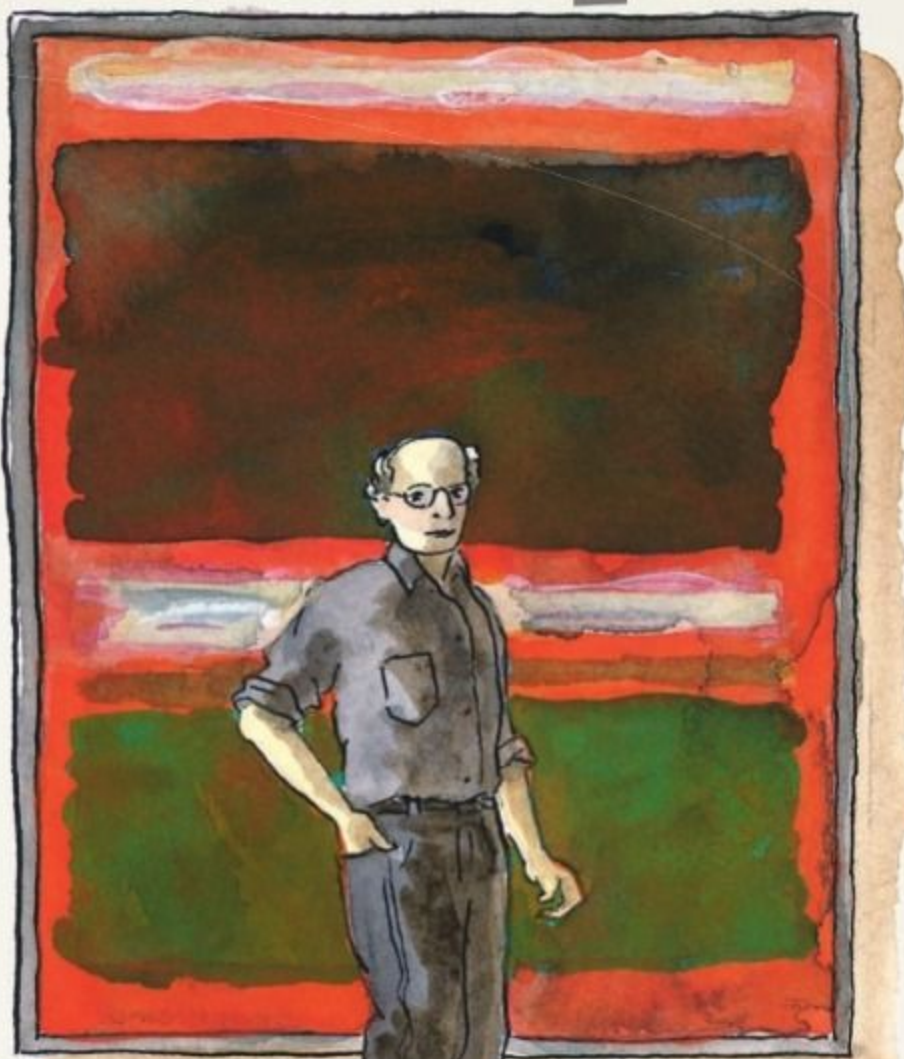
După Primul Război Mondial, culorile au devenit mai luminoase și conceptele au devenit mai grafice. Andy Warhol a fost regele curentului pop-art, dar alți artiști precum **Jasper Johns** și **Yayoi Kusama** i s-au alăturat ca artiști reprezentativi pentru acest stil. **Roy Lichtenstein** a fost celebru pentru arta care arăta precum benzile desenate.

După pop, o parte din artă a devenit super simplă. Mulți artiști pictau cu o culoare sau două, sau pânzele lor aveau un singur bloc de culoare. Printre acești artiști **Minimaliști** se numărau **Mark Rothko**, **Frank Stella** și **Robert Rauschenberg**.

Fotografia a fost o formă populară de artă. **Ansel Adams** era cunoscut pentru fotografiile sale alb-negru. **David Hockney** a combinat fotografia cu stilul pop-art.

Fotorealismul a luat avânt în anii '70. Artiști precum **Chuck Close** foloseau fotografii în loc de modele și apoi le pictau, reproducându-le până în cele mai mici detalii.

Cindy Sherman s-a fotografiat purtând o varietate de peruci și costume. Mai recent, posibilitatea de a modifica fotografiile pe

calculator le-a permis artiștilor precum **Gerhard Richter** să creeze lucrări uimitoare pictând peste fotografii.

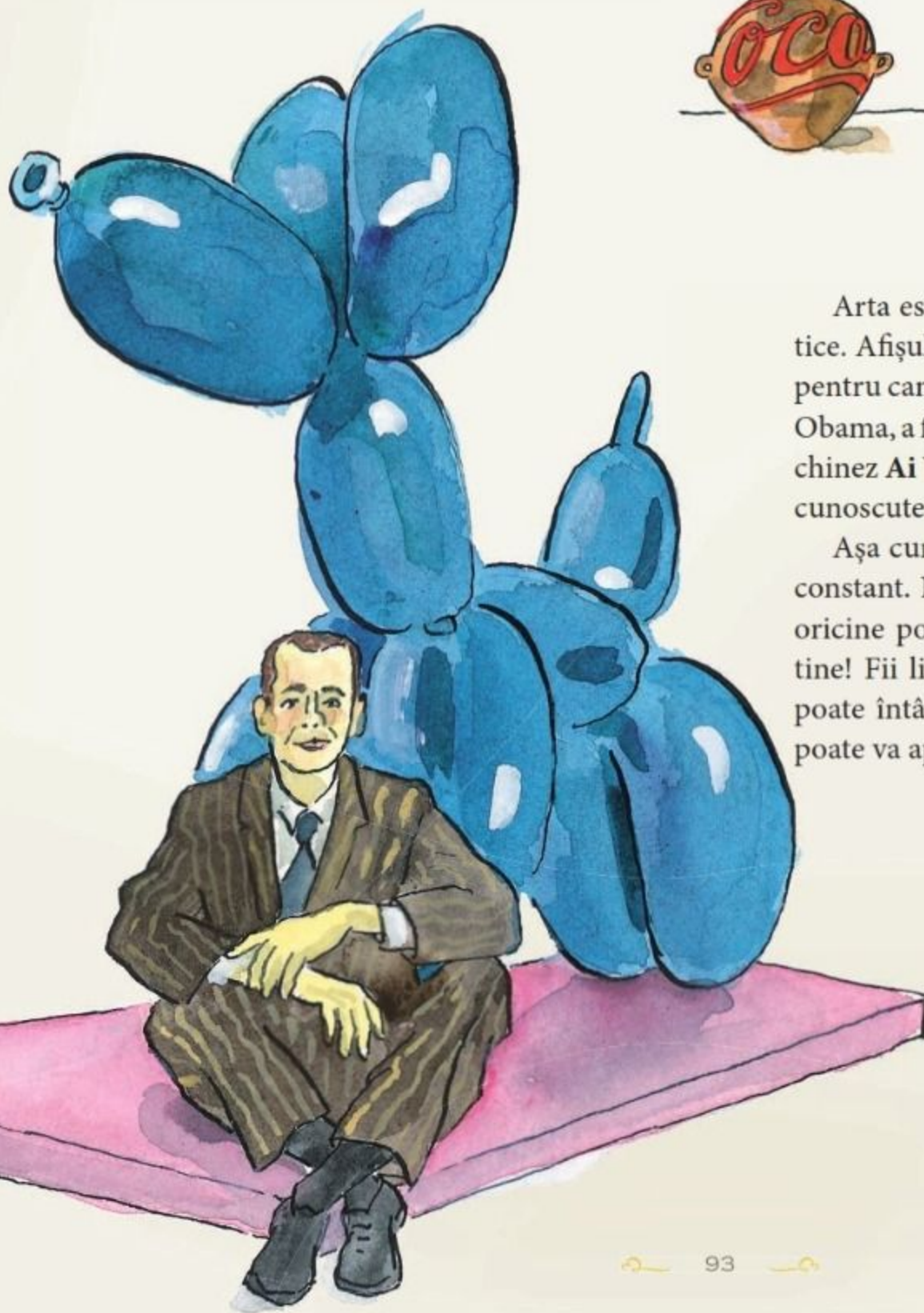
Arta a crescut mult în dimensiuni. **Diego Rivera** a fost faimos pentru picturile sale murale, care înfățișau istoria mexicană; gemenii brazilieni **Os Gemeos** sunt cunoscuți astăzi pentru imensele și coloratele lor graffiti murale. **Graffiti** provine din limba italiană și înseamnă „a zgâria”. Este ilegal să faci graffiti pe pereții clădirilor, dar artiști precum **Cy Twombly** sau **Jean-Michel Basquiat** au transformat graffiti-ul pe pânză în artă.

Sculptura nu mai înseamnă doar lut, marmură și bronz. În zilele noastre, pentru realizarea lor se

Arta acum?

folosesc materiale reciclate, materiale textile, pietre prețioase și oțel. **Jeff Koons** a creat o sculptură de oțel care arată ca un imens câțel făcut din baloane. **Damien Hirst** a acoperit un craniu cu diamante!

Arta este folosită și să transmită mesaje politice. Afișul grafic *Hope*, creat de **Shepard Fairey** pentru campania electorală din 2008 a lui Barack Obama, a fost expus în întreaga Americă. Artistul chinez **Ai Wei Wei** își folosește arta pentru a face cunoscute nedreptățile guvernului din țara lui.

Așa cum poți vedea, arta se schimbă în mod constant. Nu există reguli. Orice poate fi artă și oricine poate crea artă. Și asta te include și pe tine! Fii liber și creativ! Nu știi niciodată ce se poate întâmpla – cândva, arta realizată de tine poate va apărea într-o carte precum aceasta.

Arta de-a lungul timpului

